

Kultur

KRÖNIKA

Köpenhamn – stad för nya klanger

KÖPENHAMN Fredag 00.01

Köpenhamn är en rik sommarfestivalstad, med en mängd olika typer av kulturfestivaler. Just nu pågår den stora Distortion och om en månad väntar både opera- och jazzfest. Kulturskribenten Andreas Engström har besökt en annan festival som pågår över helgen, en av Nordens största för konstmusik; Klang.

ANDREAS ENGSTRÖM

Vad innebär det att komponera musik? Hur gör man? Vilka erfarenheter bär man med sig genom livet och hur påverkar detta verket? När den danske komponisten Allan Gravgaard Madsen på Köpenhamns största festival för ny konstmusik Klang gör sin officiella debut efter mastersexamen väljer han att snarare utgå från hur han har blivit än vad som blivit till.

Som den vane radiokonferenciern han också är sitter han i något slags radiostudie på scen. Berättelser om sin uppväxt och musikaliska erfarenheter varvas med snuttar ur tidiga kompositioner. Endast emellanåt kommer den erkända amerikanska stråkkvartetten JACK

Quartet och klarinettisten Mathias Kjølter till tals. Publiken får rösta på hur verket skall utvecklas och i fonden rullar en film där tonsättaren under en timma får håret klippt och skägget ansat – ett slags initiationsrit som ingår i "Debut", som verket heter.

ERBJUDANDE!

Fri tillgång till allt på ystadasallehanda.se. Endast 1 krona första månaden.

Är det på allvar? Ja faktiskt. Rent av illustrerar verket en trend inom dagens konstmusik, nämligen hur tonsättaren själv är oundgänglig också för framförandet och där självreflektionen är ett viktigt element. Men har det med musik att göra? I vilket fall är det konst som handlar om musik. Kanske bör man undvika den frågan och helt enkelt se det som performancekonst.

Men är det intressant? Vad gäller just detta verk är jag mer tveksam. Även om man emellanåt fick små ahaupplevelser av den fascinerande relationen "liv och verk" och trots att det faktiskt också kunde bränna till musikaliskt, så var det sällan som föreställningen lyckades förmedla något konstnärligt intressant då det biografiska djupet inte bottnade i det konstnärliga.

Snarare än att vara nischad vill Klang vara en nod för Köpenhamns, Danmarks och Öresundsregionens musikliv. Även om de förutom ett visst fokus på noterad musik (i bred mening) inte har en uttalad inriktning så fångar de med sitt internationella perspektiv flera tendenser i tiden. Det gäller verk som är teatrala utan att för den skull nödvändigtvis vara musikteater. Gravgaard Madsens verk är ett bra exempel.

En annan tendens är fokuset på musikens förutsättningar och teknologi. Detta var temat i den London-baserade ensemblen Plus-Minus konsert, som i princip handlade om undersökningar av ljud, musikskapande och perception – med bitvis enastående musikalisk kvalitet.

Nyckelverket för kvällen var Joanna Bailies "Artificial Environments 1-5" där en röst i form av en voice over beskrev ljudfenomen samtidigt som musikerna spelade. Ömsom sammanföll utsaga och klang, ömsom gick de isär. Greppet skapade i vilket fall ett hypermedvetande hos lyssnaren.

Ett lika fascinerande fokus på det rent klingande blev det i Cassandra Millers verk där en inspelad grupp rituellt deklamerande röster följdes av instrumentalisterna, där rörelsen mellan imitation och splittring skapade ett närmast auditivt förstoringsglas; genom avvikelserna blev musikens närvaro extra påtaglig.

Simon Steen-Andersen är Danmarks idag kanske mest hyllade tonsättare. Här finns alltså oftast också referenser bortom den musikaliska sfären. Ändå står musiken alltid i centrum. Och det är alltid vansinnigt snyggt. Mono för röst bearbetad i autotune – detta inom popmusiken lika vanligt förekommande som vedervärdiga effekt – är kanske det tydligaste exemplet på hur undersökning av musikens material förändrar vår perception när vi samtidigt ser framförandet. När solostämman förställdes live med autotune blev människa till maskin.

Men det handlar faktiskt inte så mycket om klangen i sig, utan mer om hur det mimetiska, ansiktsuttrycket hos sångaren inte korresponderar med hur rösten förändras genom mjukvaran. En spöklik effekt.

Det framfördes faktiskt en del "vanlig" musik också. En höjdare, där JACK Quartet verkligen kom till sin rätt, var konserten med amerikansk avantgardism från 1950-talet fram till idag. Esbjerg Ensemble framförde också en rad verk av unga komponister som arbetats fram i en workshop.

Och trots den mystifierande programbeskrivningen, av vilken man fick intrycket av att verket kretsar kring ett dramaturgiskt experiment där skådespelarna väljer att inte följa librettot, får Lasse Schwanenflügel Piaseckis "Falling Apart" ses som en i sammanhanget klassisk kammaropera. Vid sidan av den fantasirikt eklektiska mixen av mekaniska fåglar, film och spel med röstegenskaper var dess styrka en lika charmigt direkt som vackert spröd tonväv, där barnsånger, pop, vaga österländska referenser med mera smältes ned i ett skirt nyimpressionistiskt tonspråk.

Klang är, som sagt, Danmarks största festival för samtidsmusik och än finns det tid att ta sig över Öresundsbron.

🔍 **FAKTA**

Klang

Danmarks största festival för samtida konstmusik.

Festivalen startade under annat namn 2009 och är i år större än någonsin med över 30 konserter under 12 dagar (25/5-5/6). Man samarbetar också